

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameštencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 89.

Sobota, 7. novembra 1931.

Leto VI.

Za 40urni tednik.

Dobri uspehi tudi v neprekinjenem
obratovanju ob skrajšanju delovnega
časa.

IGB. Vrhovni odbori treh največ-
jih strokovnih organizacij na svetu,
splošna nemška strokovna zveza,
britska strokovna zveza in ameri-
ška strokovna zveza so ponovno na-
stopile za uvedbo 40 urnega delov-
nega tedna, kakor je to zahtevo že
strokovna internacionala na svoji
konferenci sklenila. Te strokovne
zveze so poudarile to zahtevo v tre-
nutku največje krize in nezaposle-
nosti. Povedale so te tri zveze za-
htevo deset milijonov organiziranih
delavcev za del Evrope in Amerike,
zahtevo, ki se ji danes ne upa nihče
ugovarjati. Če naj delajo vsi, ki bi radi
delali in so delazmožni ter konsumi-
rajo, tedaj se mora ob sedanjih mno-
žini produkcije modernega gospodar-
stva in tehnike delovni čas skrajšati!
Zakaj če delovni čas ne bo skrajšan,
se bo ob sedanjih gospodarskih in kon-
kurenčnih svobodi neizmerno več pro-
duciralo, kakor je mogoče konsumi-
rati (porabiti). Nezdružljivo razmerje
med produkcijsko in konsumno silo
bo vedno večje in mora končno na-
praviti iz sveta to, kar je deloma že
danes: družbo neizmernih material-
nih in duševnih dobrot, v kateri veli-
ka večina ljudi telesno in duševno tr-
pi veliko pomanjkanje!

Nujna rešitev se pa neprestano
odrija in podjetniki se izgovarjajo,
da dejansko stanje, to je v obratih,
»vendar ni tako enostavno, kakor
mislijo to socialistični in drugi teore-
tičarji, ki z dejanskimi življenjskimi
razmerami nimajo nič opraviti.«

Toda ravno praksa je že v več
primerih dokazala, da se delovni čas
brez škode in v vsestransko korist
lahko skrajša. To dejstvo je potrjeno,
čeprav bi podjetniki — kakor se je
to v Nemčiji zgodilo — svoje tovari-
še, ki so pripravljene izvesti take po-
izkuse, potaknili le najraje v ječe!

Da se more skrajšati delovni čas
v neprekinjenih obratih izvesti brez
škoda, da, celo v izrecno korist de-
lavstva in podjetij, dokazuje iznova
poizkus v ameriškem veleobratu.
Veletvrdka Michigann, ki izdeluje ži-
vila iz žita, je uvedla 1. decembra
1930, zlasti v svrhu omiljenja neza-
poslenosti v svojih obratih, kjer je bil
do tedaj triših dni delovni čas po
osem ur, štiri šhte po šest ur in je
zaradi tega zaposlila eno petino več
delavcev kakor prej.

Predsednik družbe je vse okol-
ščine tega ukrepa do podrobnosti
raziskal in pojasnil. V svojem poro-
čilu navaja prednosti te odredbe, ki
so se večinoma pokazale šele po
uvedbi šesturnega delavnika, tako-
le:

Več prostega časa, ki se porablja
za obdelovanje vrtov in za osebno
in društveno izobrazbo. Vzpodbuda
k izobrazbi za dosego vodilnih služb,
ker nastane zaradi prehoda od tri-
ših dneva na štiriših dni večja po-
treba po nadzornem osebju. Manjša
utrujenost, zaradi tega izvršuje de-
lavstvo več dela. Matere, ki morajo
skrbeti za otroke, lahko zaslužijo
svoj kruh, pa imajo vendar še dovolj
časa, da skrbijo za rodbino. Manjša
potrata časa, ker se vrši delo v ne-
prekinjenih šitih mnogo intenzivne-
je. Znižanje stroškov za prehrano,
ker se vrše lahko vsi obedi doma.
Večja prilika za delo, ker se z usluž-
benjem novih delavcev delovni trg
razbremeni in s tem dvigne konsum
in izboljša splošno gospodarstvo.
»Skoro bi ne nehal naštevati,« pravi

Kdo bo predsednik španske republike?

Člen ustave o volitvi predsednika sprejet.

Španska konstituenta je sprejela
člen ustave o volitvi predsednika re-
publike. Kandidat za predsedništvo
mora biti najmanj 40 let star; ne
sme pripadati duhovniškemu ali vo-
jaškemu stanu ali rodbini vladajoče
dinastije.

Španska vlada je sklenila pripo-
ročati za predsednika republike

prejšnjega predsednika vlade Alcala
Zamora. Zamora je odstopil, ker se
mu je zdel verski zakon prestroj,
sedaj pa je obljubil, da v tem oziru
ne bo predlagal izpreminjavalnih
predlogov, marveč hoče ostati v
tem vprašanju strogo nevtralen.
Predsednik bo voljen za dobo še-
stih let.

Indijska konferenca.

Indijcem mineva potrpljenje.

Angleška volilna borba je konfe-
renco »okrogle mize« zavlekla. Za
indijsko konferenco se nihče ne za-
nima. Gandhi pričakuje, da se boj-
kotno gibanje v Indiji proti Angliji
obnovi, če se konferenca v kratkem
ne zaključi z uspehom.

Spričo nesoglasja je zvezni ustav-
ni odbor izdelal nov ustavni načrt
za Indijo, ki določa gorenjo (200 čla-
nov) in spodnjo zbornico (300 članov).
Kneževine bi imele v spodnji zbor-
nici 100, v zgornji pa 80 glasov. Čla-
ne zgornje zbornice naj bi volile kne-
ževine in provincialni parlamenti;
člani spodnje zbornice pa bi bili vo-
ljeni po splošni volilni pravici.

Glavna težkoča konference pa
niso toliko ustavne določbe, kakor
dejstvo, da mohamedanci ne prista-
nejo prej na ustavo, preden se ne
uredi občinsko vprašanje. Gandhi in
Sapru se upirata samoupravi turških
občin.

Nevarnost novega puča v Avstriji!

Delavstvo je pripravljeno.

V nedeljo je bila zaključena na
Dunaju državna konferenca republi-
kanskega »Schutzbunda«. Predsed-
nik dr. Deutsch je povedal v svojem
govoru:

»Vsak dan slišimo o novih pri-
pravah puča. Zdi se mi, da obstoja
velika nevarnost. To ni čudno, če
pomislimo, kako sramotno so se
vedle oblasti proti pučistom z dne 13.
septembra. Pučisti niso izgubili po-
guma zaradi ponesrečbe, ker so jim
meščanske stranke in vlada pomaga-
le iz šlamastike. Glavno je, da se je
pučistom pustilo orožje. Prav mogo-
če je, da bodo to orožje kmalu ra-
bili. Voditelji pučistov govore tako,
da se sami spravljajo v položaj, iz
katerega bodo mogli le z nasilstvom.
Poznamo priprave pučistov, pozna-
mo tiste, ki jim dajejo denar, kakor

predsednik, »vrlino, zakaj vsak dan
mi javlja vodstvo nove koristi tega
ukrepa.«

»Kaj pa je s podjetjem in kaj pra-
vijo delničarji,« nadaljuje predse-
dnik »k tem ukrepom?« »Število kori-
sti za podjetje je skoraj prav tako
veliko in odločilno, kakor za delav-
ce!« Te prednosti so bile naslednje:
Pri posameznih produkcijskih enotah
se opravi več dela na dan. Izločeni
so odmori za uživanje hrane, s kate-
rimi se potratijo mnogo časa in zapravi
denarja v kantinah. V stroje založeni
denar se bolje obrestuje, ker se ra-
bijo bolj racionalno. Boljša organiza-
cija dela, znižanje splošnih obratnih
stroškov (v obratu znašajo prihranki
10 centov pri 100 funtih, pri vodstvu
in v pisarnah pa 25 centov).

Mezdni problem je bil rešen tako-
le: »Naša družba je natančno preiska-
la, kako velika mora biti delavčeva

Jugoslavija in oboro- ževalno premirje.

Premirje se ne nanaša na izvršitev ladijskega programa.

Vlada je sprejela na znanje poro-
čilo o resoluciji Društva narodov z
dne 29. septembra 1931 glede eno-
letnega premirja v oboroževanju ter
se bo vzdržala do 31. oktobra 1932
vsakršnega povečanja oboroževanja.
Smatra pa, da se v smislu komisij-
skega poročila premirje ne nanaša
na normalno izvršitev njenega ladij-
skega programa. S konstrukcijami,
predvidenimi za dobo, o kateri je tu
govora, in ki so zelo skromne, ne bi
storile nikake derogacije od spreje-
tega premirja.

Vodstvo angleške delavske stranke.

Delavska frakcija v angleškem
parlamentu je izvolila za svojega
predsednika Lansburyja. Henderson
ostane predsednik celotne stranke.

Nesramnost nemških hakenkrajclerjev.

Fašisti groze z napadi na delavske voditelje.

Nemški fašisti groze z atentati
proti socialističnim in strokovnim vo-
diteljem, ker je delavstvo največja
ovira črnim naklani fašizma. Tak
atentat je poizkusil v Trieru sodnik
Sidon na socialističnega voditelja
strokovnih organizacij Jakoba. Sidon
je z revolverjem streljal skozi okno
v Jakobovo stanovanje, ki pa na sre-
čo ni bil niti ranjen. Sidon sicer ni
član fašističnih organizacij, pač pa se
suče v njih krogu.

tudi njih zveze z inozemstvom, vemo
tudi mnogo podrobnosti iz njih na-
črtov. Z ozirom na poznanje teh pri-
prav svarimo resno vse odgovorne
oblasti. Sodruguom pa ni treba nič
drugega reči, kakor: »Čas je resen,
bodite pripravljeni!«

mezda, da ohrani isto kupno zmō-
nost, ki jo je imel pred dvema leto-
ma, ko so bile cene še mnogo višje.
Ugotovili smo, da, če se zviša temelj-
na mezdna postavka za 12 in pol od-
stotkov, da ostane še ob šesturnem
delavniku in šestih dneh v tednu
kupna sila skoro enaka, kakor je
bila leta 1928. Sklenili smo torej, da
naj dobi delavec najmanj 4 dolarje
(okoli 225 dinarjev) na dan, kar od-
govarja mezdi, ki smo jo plačali za
osemurni delavnik.

»Mene,« pravi predsednik dalje,
»mnogokrat vprašujejo, kakšno ško-
do smo ugotovili pri šesturnem de-
lavniku. Do danes še nismo ugotovili
nikakršne škode. Vsi udeleženci so
z novim sistemom zadovoljni.«

Imenovana tvrdka bo obdržala ta
sistem tudi dalje, čeprav ga je uved-
la le zaradi tega, da bi omilila neza-
poslenost!

O zniževanju stana- rine.

Energичna akcija je potrebna.

Zanimivo je, da so v časopisju iz-
šla oficijozna priznanja, da so stana-
rine povprečno previsoke, ali z dru-
gimi besedami oduševajo za socialni
položaj. Izšel je celo apel, da naj
hišni posestniki zahtevajo ob četrt-
letnem najemninem roku le eno-
mesečno najemnino, ker sedaj pred
zimo uradniki in slabo plačani delav-
ci težko plačajo četrtletno najemni-
no. To je priznanje dejstva, ki ga mi
poudarjamo že nekaj let, a ni našlo
doslej v ušesih ljudi, ki imajo odlo-
čitev v rokah, posluha. Ljubljanski
dnevnik je celo navedel tri hišne po-
sestnike, ki so prostovoljno neznatno
znižali najemnino. Če pomislimo, da
je v Ljubljani okoli 3000 hišnih po-
sestnikov, odstotek »uvidnih« hiš-
nih posestnikov ni velik.

Take vesti krožijo po časopisju.
Pozitivnega koraka v tem oziru se
pa doslej še ni storilo.

Ljubljansko društvo hišnih po-
sestnikov, ki je v tem oziru precej
odgovorno, da so se najemnine zvi-
šale ter glede zniževanja stanarin še
ni dobilo nikakršnih direktnih navo-
dil, zaradi tega tudi v tem pogledu
ne podvzame nobenih korakov in bi
bilo tudi smešno, če bi društvo iz
lastne iniciative hotelo odjesti svojim
članom lepe dobičke.

V vprašanju zniževanja stanarin
se torej doslej ni storilo nobenega po-
zitivnega koraka.

Tajna volilna pravica na Ogrskem?

V pravnem ministrstvu na Ogr-
skem pripravljajo nov volilni red.
Sedaj ima zbornica 245 poslancev.
Po novem načrtu naj bi jih imela
190. Uvedena bi bila tajna volilna
pravica. Zakon tudi določa, da naj bi
se razpisale nove volitve z naredbo,
če parlament ne bi sprejel te reforme.

Gospodarski pakt Lit- vina pred Društvom narodov.

Predlogov je že dovolj.

Meseca maja je ruska vlada pred-
ložila evropskemu odboru Društva
narodov načrt, po katerem naj bi se
sklenilo gospodarsko premirje. O
tem predlogu je razpravljala posebna
komisija te dni pod predsedstvom
italijanskega delegata de Michelisa.
Seje se je udeležilo 18 evropskih dr-
žav in razen tega še nekaj izven-
evropskih držav. Rusko vlado je za-
stopal londonski poslanik Sokolnik-
ov. Zedinjene države, Avstralija in
Kanada, ki so bile vabljene, se seje
niso udeležile.

Sokolnikov je na seji še enkrat
pojasnil ruski načrt, ki ga hoče v de-
bati še temeljiteje utemeljevati. Iz-
javil je, da Rusija ne namerava usta-
viti plačil za nabavljeno blago. Nuj-
nost načrta je pa nujna ravno zaradi
poostritve gospodarske krize. Ruski
predlog naj bi se torej pospešeno ob-
ravnaval.

Rudarski generalni tajnik Cook umrl.

Na operaciji

je dne 2. novembra glavni tajnik an-
gleške rudarske zveze Artur James
Cook umrl. Cook je bil rojen leta
1884. Kot rudar je delal 21 let. Taj-
nik rudarske zveze je postal leta
1924. Pri operaciji mu je bila odre-
zana noga.

Doma in po svetu.

Jugoslovanski škofje proti brezboštvo. Te dni se je vršila konferenca jugoslovanskih rimsko-katoliških škofov v Sarajevu, na kateri se je razpravljalo o ukrepih proti brezboštvo, ki se baje tudi v Jugoslaviji silno širi. Izdana je bila okrožnica, katero je podpisalo 20 škofov in v kateri se zlasti opozarja na kvarne posledice naturalizma. Potom časopisov, knjig in revij kakor tudi predavanj, se skuša človeštvo moralno pokvariti. Zlasti slabo vpliva na mladino pojav takozvane »nakulture«, dalje gledališča, kino itd. V okrožnici se dalje povdarja tudi pomen mladinske vzgoje in ugotavlja, da se ne sme staršem kratiti pravice vzgajanja otrok v smislu katoliških nauk. V drugem delu se okrožnica bavi še s socialnim svetovnim položajem, ter poziva vernike, da proučavajo socialna vprašanja vse v smislu Kristusovih nauk... Da vera propada niso po našem skromnem mnenju vzrok okolnosti, ki jih navaja okrožnica, vzroke je treba iskati drugje. Eden glavnih vzrokov je zadržanje katoliške cerkve v času svetovne vojne. Kar se pa tiče socialnega položaja, pa se temu ne bo odpomoglo ne z jokom papeža, kakor tudi ne z lepimi okrožnicami; temveč z dejanji, pri čemur bi se zlasti lahko postavili za vzgled škofje, če bi razdelili del svojih ogromnih posestev med uboge. S takimi dejanji pa seveda tudi škofje nočejo izpolnjevati Kristusovih nauk.

Most pri Pančevu dovršen. Veliki most čez Donavo pri Pančevu je dograjen. Most je dolg 1260 metrov in 11 metrov širok ter se po potrebi še lahko razširi do 20½ metra. Popolnoma končan bo šele drugo leto ter se izroči prometu leta 1933. Ta most je bil potreben za zvezo med Beogradom in Pančevom.

Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov sonca, vetra, vlage in starosti samo z dnevnim nego medicinsko učinkovitih obrambnih sredstev, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let preizkušene. Za v naprej poslanih 40 Din se dobi 2 lončka brez daljnih stroškov v Elsafluid-tovarni Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 383, Savska banovina.

Socialistična internacionala je imela te dni sejo v Parizu, na kateri je poročal dr. Oton Bauer o sedanjem političnem in gospodarskem položaju v Avstriji.

Avstrijski in madžarski fašisti na delu za restavriranje Habsburžanov. Francoski socialistični list »Populaire« je razkril nov puč, ki so ga nameravali izvesti avstrijski in madžarski fašisti za zopetno vpostavitve Habsburžanov. V načrtu je bilo, da dočlenega dne uprizorijo puč tako na Madžarskem kot v Avstriji. Madžarski honvedski minister Gömbös, ki naj bi bil bodoči diktator na Madžarskem, je imel baje dogovor že tudi z vodjem nemških fašistov Hitlerjem, glasom katerega bi bili puč podprli tudi nemški Hitlerjevci. Za slučaj, da

bi se bila akcija posrečila, so nameravali združiti Avstrijo in Madžarsko v skupno državo pod žezlom Habsburžanov. Ker se je namera pučistov po zaslugi socialističnega tiska izjalovila, so baje fašisti ta načrt za nekaj časa odložili.

Dunajska občina mora zmanjšati proračun, ne bo pa nehala tudi v bodočem letu graditi stanovanjske hiše. Praktična socialistična občina ve, da s tem lajša stanovanjsko bedo in obenem zagotovi občini stalne dohodke, dočim so drugi dohodki izpremenljivi in odvisni od gospodarskega stanja meščanstva.

Avstrijski kmetje v Alpah revoltirajo. Pravijo, da je želodec najhujši revolucionar. Ta preговор se potrjuje danes pri gorskih kmetih zlasti v vzhodnem Tirolu. Tamkajšnjim malim kmetom, ki bivajo po višjih legah, preti glad ter pomanjkanje vsled tega, ker so imeli slabo žetev, posebno pa zato, ker je cena živini strašno padla. Klavna živina se prodaja po 20 do 60 grošev kg. Neki kmetič je prejel za poldrugo leto starega junčka, ki je tehtal 180 kg, 35 šilingov = 280 Din, kar niti toliko ni kolikor stane par čevljev. Na drugi strani je kmetom edini poljski pridelek — krompir, ki pa je letos večinoma segnil. Tretja panoga gospodarstva pa je les, katerega kmetje je vobče ne morejo prodati. Kmetje so popolnoma obupani in zahtevajo od vlade nujne pomoči, odrekajo plačevanje davkov in drugih dajatev in neki kmet je na shodu izjavil, da bodo eventuelni rubeži plačani s krvjo! Poljedelski minister dr. Dollfuss je razjarene kmete v Kufsteinu komaj pomiril, da je mogel govoriti. V Wind. Matreju se je vršil občni zbor tamošnje kmetijske družbe in je moral cel odbor z enim klerikalnim poslancem skupaj, iskati najboljši izhod iz dvorane, skozi okno, ker so kmetje navalili na govorniško mizo. Poslanec je sicer obljubil, da bo prelomil s svojim krščansko socialnim poslanškim klubom, pa je bilo že prepozno.

Bančni direktorji v Avstriji pridejo končno vendarle na zatožno klop. Dolgo so se vladni krogi v Avstriji obotavljali, da bi nastopili proti poneverjalcem pri bankah, ki so zakrivali polome mogočnih denarnih zavodov, zlasti — »Kreditanstalt« od katere je odvisna skoraj vsa avstrijska industrija. Primanjkljaj znaša 140 milijonov šilingov, katerega bo

morala država plačati, ako noče, da propade vse gospodarstvo, dasi je to privatni denarni zavod. Dognano je že, da ni vse izgube pripisovati gospodarski krizi, ampak, da so mnogoštevilni direktorji, ki so imeli sicer milijonske plače, slabo gospodarili ter naravnost milijonske vsote zaspekulirali. Dasi je že več mesecev minilo, odkar je »Kreditanstalt« skrahirala, se vendar ni doslej prizadetim še niti en las skrivil. Socialistični poslanci so od vlade zahtevali neprenehoma, naj se izvede preiskava in naj se krivci kaznujejo. Končno se je justični minister odločil ter predložil zakon, ki bo imel tudi zaratno veljavo in po katerem se bo lahko proti vsem onim osebam postopalo, ki poneverijo preko 250 šilingov tujeja denarja. Baje pride tudi g. Rothschild sam v kajho.

Hitler se še ponuja centrumu. Ponovno je fašist Hitler zaprosil pri nemškem centrumu, da bi fašistom odprli vrata v vlado. Centrum, kakor je konservativen, se vendar zaveda, da bi bila to nevarna igra in odklanja Hitlerjevo sodelovanje. Konservativci imenujejo nemški fašizem: nezmisljeni konglomerat.

Novo poljsko zakonsko pravo. Na Poljskem izpreminjajo državljanski zakon. Med izpremembami je važen predlog glede zakonskega prava. Nova določba bo uveljavljala popolno enakost zakoncev tako v medsebojnem razmerju kakor tudi v razmerju do otrok. Zakon bo uvedel civilno poroko neglede na verstvo, vendar bo priznavan tudi zakon, ki je bil sklenjen pred uradno osebo katerega koli priznanega veroizpovedanja, enako kakor civilni. Zakon se sklepa za vse življenje, vendar je dopustna tudi ločitev v posebnih primerih. Na zahtevo obeh zakoncev, ki sta dopolnila 25. leto in nimata nedoraslih otrok, sme sodišče izreči ločitev za eno leto, ne da bi zakonca navedla vzroke za ločitev.

Občinske volitve na Angleškem.

Pri angleških občinskih volitvah so konservativci zopet dosegli uspeh. Volitev se je izvršila v okoli 300 občinah. Angleži imajo torej neko čudno konservativno mrzlico, ki jih bo že minila, ko začne vlada izvajati svoj program. Konservativci so dobili 1055 odbornikov, delavska stranka 257, liberalci 58, neodvisni 15.

Kolinska

Nаша prava Kolinska cikorija.

Leon Blum o angleških volitvah. Vodja francoskih socialistov, Leon Blum, je napisal v pariškem socialističnem glasilu »Populaire« o neuspehu angleške delavske stranke sledeče: Naši angleški sodruzi v delavski stranki bi bili s pomočjo liberalcev, dokler so bili na vladi, lahko uvedli pravični volilni zakon. Oni so se s sedanjim volilnim zakonom okoristili leta 1929. Upali so, da jim bo tudi sedaj koristil. Vendar so morali drago plačati napako svojega bivšega vodje Macdonalda. Konservativci, ki niso dobili niti še enkrat toliko glasov kakor laburisti, so dobili devetkrat toliko mandatov kakor slednji. Laburisti so dobili šele na sto in štirideset tisoč glasov en mandat, konservativci pa že na dvajset tisoč.

Umobolen stavec je skušal izvršiti atentat na Brianda. Kakor poročajo listi iz Pariza, je hotel dne 5. t. m. neki 70 letni starček priti do Brianda, vsled česar so ga aretirali. Baje je hotel izvršiti atentat, pri nadaljnjem zaslišanju pa se je izkazalo, da je umobolen.

Italija začne z gradbo velikanske električne centrale v dolini Borbore. Na pritisk Mussolinija mora Italija graditi električno centralo s stroški 150 milijonov lir. Ta centrala bo dajala 86 milijonov KW ur letno in se jo bo v glavnem izkoriščalo za železniški obrat na progah Turin—Genova, Genova—Livorno, Parma—Spezia. Pri gradbi bo zaposlenih 6000 delavcev skozi pet let. Omenjena

NEGOVANJE LEPOTE

na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato uporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 383, Savska banovina.

Zakaj so tako nizke cene v tekstilnem bazarju?

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

— A dalje nikakor več ne gre, ribja kolera. Ne vem, kako naj vpletem kamele? — je končala Marjutka s presekanim glasom.

V sencu so bile sinje kroglice poročnikovih oči. Samo v belini je z vijoličastim odsevom vlažno docvetal veseli žar mangala, ko je odgovoril:

— Da... izborni! Mnogo ekspresije, čuvstva! Razumeš? Vidi se, da je napisano iz duše — poročnikovo telo se je pri tem močno streslo, in kakor da se mu je bilo zareklo, je hitro dodal: — samo ne bodi huda: verzi so slabi. Neobdelani, nepravilni.

Marjutka je žalostno spustila listek na kolena. Molčeč je gledala v jurtin strop. Zmajala je s pleči.

— Rekla sem, da so čuvstveni. V meni joče vse, ko pišem. A da ni obdelano tako, govore povsod, natančno tako, kakor ti: »Vaši verzi so neobdelani. Ni jih mogoče natisniti.« Ali kako jih naj obdelam? Kakšna je tu zvijača? Vi ste inteligent, morda znate?

V razburjenju je Marjutka celo govorila poročniku »vi«.

Poročnik je molčal.

— Težko je odgovoriti. Verzi so, veš, umetnost. A vsaka umetnost zahteva, da se je učiš. Ona ima svoja pravila in zakone. Glej, na primer — če bi inženjer ne znal vseh pravil, kako posta-

viti most, ga ali sploh ne bo naredil, ali če ga bi naredil, most ne bo za rabo.

— Most je most. Radi njega se je treba učiti aritmetike in druge inženjerske zvijače. A pesmi so v meni zakopane. Recimo: talent?

— No, seveda? Talent se pa razvija z učenjem. Inženjer je zato tudi inženjer, a ne doktor, ker je v njem nagon za gradbo. A če se ne bi učil — bi še hudiča ne znal.

— Da?... Poglej no, takšna je ta stvar, ribja kolera! No, počakaj, ko nehamo vojskovati, se hočem na vsak način vpisati v šolo, da se naučim pisati pesmi. Saj so, kaj, take šole?

— Mislim, da so — je zamišljeno odgovoril poročnik.

— Na vsak način se vpišem. Zagrizle so se pesmi v moje življenje. Duša tako govori in želi, da bi jih natisnili v knjižici in povsod postavili podpis: »Pesmi Marije Basove«.

Mangal je ugasnil. V mraku je renčal veter in se zaletaval v jurtine stene.

— Slišiš, kadet — je rekla Marjutka naenkrat. Roke te bole, kaj?

— Ne posebno! Samo onemele sol

— Veš kaj? Prizezi mi, da ne pobegneš. Pa te razvežem.

— Kam naj pobegnem? V peščeno stepto? Da bi me raztrgali šakali? Sam svoj sovražnik še nisem.

— Ne, prisezi mi. Govori, kakor ti bom narokovala: »Prisegam pri bednem proletariatu, ki

se bori za svoje pravice, pred rdečim vojakom, Marijo Basovo, da ne bom pobegnil.«

Poročnik je ponovil prisego.

Napeti voz čumbura se je jel razpletati in je osvobodil poročnikove pesti.

Poročnik je z nasladi zmigal s prsti.

— No, sedaj pa zaspi — je zazdehala Marjutka.

— Sedaj, če mi pobegneš, si lump poslednje sorte. Evo ti klobučevinaste odeje! Odeni se!

— Hvala. Imam kožušek. Lahko noč, Marija...

— Filatovna — je svoje ime z dostojanstvom spopolnila in se pokrila s klobučevinasto odejo.

Jevsjukov je hitel, da bi podal štabu frontna poročila o sebi.

Bilo je potrebno, da nekoliko dni ostanejo v auli, da se segrejejo in da se nasitijo. Čez teden dni, je sklenil, da se lahko dvignejo na pohod ob obrežju v Aralsko naselbino in od tam v Kazalinsk.

Iz razgovorov prišedših Kirgizov je komisar drugi dan izvedel, da je jesenska burja štiri vrste od tod vrgla na obrežje ribiški čolnič. Kirgizi so mu odgovorili, da je čoln popolnoma poraben. Leži tam na obrežju, a ribiči so najbrže utonili.

Komisar je šel pogledat.

Čoln je bil res malone nov, iz rumenega, močnega hrasta. Burja ga ni poškodovala. Samo jadro je raztrgala in izdrla krmilo.

centrala bo imela baje največji vodni jez v Evropi.

Alfonz XIII. — veleizdajalec. Preiskovalni odsek španske ustavotvorne narodne skupščine, ki je bil določen, da ugotovi osebe, ki so sodelovale pri vpostavitvi diktature, je končal svoje delo in obtožil 20 oseb, od katerih pa jih bodo le 14 preganjali radi političnih prestopkov. **Bivšega kralja Alfonza XIII. pa je obtožil veleizdaje.** — V razlogih navaja preiskovalni odsek, da je bil nastop generala Prima de Rive naperjen zoper ustavo in da so obtoženi bili člani direktorijata diktature, s čimer so zagrešili protiusstavno dejanje. Nadalje so tudi kršili ustavo z uveljavljanjem državnih proračunov in pobiranjem davkov, ki niso bili odobreni, oz. sklenjeni parlamentarnim potom, kakor je bilo predpisano v stari španski ustavi.

Protest proti metodam ameriške policije. Iz Washingtona poročajo, da je tamošnja preiskovalna oblast prišla na sled velikemu policijskemu škandalu. Na podlagi preiskave se washingtonsko policijo obtožuje, da se poslužuje strahovitih metod proti aretiranim, ki se jih z nečloveškimi mukami ter trpinčenjem sili, da bi priznali, česar se jih dolži. Preiskovalna oblast zahteva kaznovanje za mnoge visoke policijske oficirje.

Dobra konjunktura madžarskega krvnika. Odkar je na Madžarskem proglašeno obsedno stanje, se pridno obeha in krvnik Kozarek ne čuti krize. Nedavno tega je izvršil justifikacijo, pa se mu že zopet obeta nov plen. V Oroshazi prideta kmalu na vrsto dva kmeta radi poskušnega atentata na železnico, v Veliki Kaniži pa pride nekoliko kmetov pred izjemno sodišče, ker so streljali na cigane ter jih nekaj ubili.

Edisonova zapuščina. Edison je glasom nekaterih časopisnih vesti, zapustil 12 milijonov dolarjev, kar znaša 672 milijonov dinarjev, kar pa ni mnogo v primeri z bogastvom, katerega so si nakopičili posamezni kapitalisti z iznajdbami Edisona.

Alkohol v možganih. Na nedavnem zborovanju Ameriškega kemičnega društva v Buffalu je bilo poročano o eksistenci alkohola v možganih, jetrih in krvi ljudi, ki nikoli ne pijejo alkoh. pišč. Količina alkohola, najdena, je silno majhna in najde se tudi pri psih in prašičih. — Dr. Gettler je poročal, da so pregledali možgane 15 minut po smrti in našli so alkohol, kri pa so vzeli živim individijem. Kri, ki je stala 24 ur v refrigeratorju, je še vedno imela alkohol. Povprečna količina alkohola, najdena v človeških možganih, je .0004 odst., v jetrih .00256, v krvi .004, v pasjih možganih .0003, jetrih .0007, v krvi .0013, v prašičjih možganih .00007 odstotkov.

Telefonski razgovor. Tri preiskave v New Yorku so odkrile, da ima povprečen pogovor po telefonu 737 besed. Beseda »yes« (da) je največkrat rabljena, nato pridejo »I agree, I hear you, I understand«. Včasih je bila beseda »hello« zelo priljubljena, ampak danes je že opuščena. Povprečen pogovor v Chicagu med sedmo in deveto uro zvečer je med fantom in dekletom, ki se domeni, da gresta v gledališče.

Ljubljana.

Zopet umor v Ljubljani. V Ljubljani je bil zopet izvršen zavrtni umor Pod Rožnikom v samotni dolinici »Worishofen«. Umorjen je bil italijanski državljani Anton Juh, ki je pribežal v Ljubljano, češ, da je bil zapleten v neki atentat na italijansko stražnico. Slovenci v Italiji pa so mnenja, da je bil denuncijant, ker je bil naklonjen fašizmu ter da je bilo v Rakitniku aretiranih več oseb na njegovo ovadbo. Juh je bil ustreljen od zadaj v glavo z revolverjem italijanskega izvora. Jako verjetno je, čeprav ti podatki še niso ugotovljeni, da je nad Juhom izvršil nekdo osebo maščevanje, pa bodisi s fašistične ali nacionalistične strani.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Mariborska Inspekcija dela zopet pred sodiščem.

Delovni red, ki je proti zakonu, je neveljaven.

Ponovno smo že imeli priliko poročati o sodnih procesih, v katerih so delodajalci hoteli oškodovati delavce z določili delovnih redov, ki jih je potrdil prejšnji inspektor bivše mariborske Inspekcije dela, inž. Ivo Šorli. Poudarili smo že davno, da ti delovni redi, ki nasprotujejo določilom občega državlanskega zakona in zakona o zaščiti delavstva, nimajo nobene veljave, pa naj še tako dolgo visijo po tovarni in četudi so jih delavci podpisali. Sedaj je v tem smislu že ponovno razsodilo tudi sodišče.

Ostra kritika sodišča v Marenbergu.

Pretekli teden smo dobili v roke zopet takšno sodbo, ki se je pečala z delovnim redom tvrdke »Granitolom« v Breznem, katerega je tudi potrdila mariborska Inspekcija dela. Delavec Vražič Martin, kamnosek v Ribnici na Pohorju, je tožil tvrdko »Granitolom« Anton Res in drug v Ribnici na Pohorju na plačilo 50 odstotnega poviška za opravljeno nadurno delo. Tožena tvrdka »Granitolom« pa je zahtevku ugovarjala, češ, da je njen kamnolom izpostavljen vremenskim neprilikam in vsled tega

sezijsko podjetje,

v katerem delavcem ne gre nadurno plačilo. Inspekcija dela v Mariboru je baje potrdila ta delovni red, glasom katerega bi moral delavec pri izplačilu mezde tekom 14 dni ugovarjati, če ni dobil izplačanih nadur.

Sodišče pa je te ugovore zavrnilo in obsodilo toženo tvrdko na plačilo celega vtoževanega zneska in pravnih stroškov. Sodišče je predvsem ugotovilo, da je toženino podjetje »Granitolom« industrijsko, a ne sezijsko, ker je že glasom delovnega reda določen delovni čas za zimo in poletje, in torej ni obrat sezijski, kakor ga označuje od Inspekcije dela potrjeni delovni red.

11 urnega delavnika zakon absolutno ne predvideva.

Sodišče pa končno v razlogih še dodaja:

»Delovni red je sicer res potrjen od Inspekcije dela XIII v Mariboru, vendar tako potrdilo ne more izpreminjati striktnih določb zakona, ki jih je izpremeniti le z novim zakonom. Mimogrede bodi tudi omenjeno, kako more Inspekcija dela potrditi celo 11 urni delavnik (od 6.30 do 17.30), katerega zakon sploh absolutno ne predvideva?«

Treba je manjšati brezposelnost.

Gornja sodba okrajnega sodišča v Marenbergu pa je končno tudi odločno povdrala socialno stran 8-urnega delavnika, ki je ravno danes najbolj aktualen in bi ga vsled tega morala upoštevati vsaka oblast, kakor tudi podjetniki. Sodišče je namreč v gornjih razlogih utemeljilo sodbo tudi s sledečim:

»Toženino podjetje (»Granitolom«) tudi nikakor ne bi bilo oškodovano, ako bi zaposlilo delavce le 8 ur dnevno, pri čemur bi lahko mesto opravljenih nadur nastavilo druge delavce in bi bila s tem zmanjšana tudi brezposelnost.«

Tožečega delavca je zastopal odvetnik dr. Avg. Reisman iz Maribora, med tem ko se je tvrdka »Granitolom« to pot zastopala sama.

Opozarjamo na gornjo sodbo okrajnega sodišča v Marenbergu, ki ima redno številko C I 359/31, g. **ba-na Dravske banovine**, da pusti končno revidirati po vseh podjetjih delovne rede, ki so v nasprotju z zakoni in s tem prepreči nepotrebne tožbe in stroške tako delodajalcem, kot delojemalcem. Posebno pa so potrebni revizije vsi delovni redi, ki jih je potrdil bivši inspektor dela v Mariboru, inž. Ivo Šorli.

Manufaktura, kožuhovina, trenškot, Hubertus-plašči, usnjene suknje, pletenine L. ORNIK, Maribor, Koroška cesta 9. Plačilne olajšave.

Višje dež. sodišče o g. Rud. Tumpeju.

Pritožba g. Tumpeja proti s. Jelenu zavrnjena — odškodnina znižana od Din 2.400.— na Din 650.— — Gosp. Tumpej dal povod s svojim pismom.

V znani tiskovni tožbi predsednika mariborskih narodnih železničarjev, g. Rudolfa Tumpeja proti uredniku »Ujedinjenega železničarja«, s. Adolfu Jelenu radi znanega Tumpejevega pisma o nakupu Austro—Fiat avtomobilov, je prišla te dni sodba II. instance, višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Proti mariborski sodbi sta se namreč pritožila sodr. Adolf Jelen in tožitelj Rudolf Tumpej.

G. Tumpeju se je namreč zdela kaznen preizkusa in tudi materijalna odškodnina, čeprav mu je mariborsko sodišče prisodilo na materijelni odškodnini znesek Din 2.400.—.

Višje deželno sodišče v Ljubljani pa je kot prizivno sodišče priziv g. Tumpeja v celoti zavrnilo kot popolnoma neutemeljen in brezpredmeten.

Pač pa je prizivno sodišče ugodilo pritožbi s. Adolfa Jelen v toliko, da je znižalo plačilo materijelne odškodnine od zneska Din 2.400 na golih Din 650.

Glede ostale kazni je Višje deželno sodišče izreklo, da ista ni preizkusa, »zlasti: ko je upoštevati, da je zasebni tožilec Rudolf Tumpej dal s svojim pismom (o nakupu Austro—Fiat avtomobila, op. uredništva) sam povod k inkriminiranemu dejanju. Z ugotovitvijo obtoženčevemu (Jelenovemu) prizivu radi odločbe o materijelni odškodnini, je postal priziv zas. tožilca (R. Tumpeja) v tej točki brezpredmeten.

Priziv zas. tožilca (Rudolfa Tumpeja) se je torej zavrnil kot očitno neosnovan.

Zasebni tožilec (Rudolf Tumpej) trpi stroške svojega priziva.

S tem je torej končnoveljavno rešena zadeva pisma Rudolfa Tumpeja odborniku Nabavljalne zadruga državnih železničarjev v Ljubljani o nakupu »Austro—Fiat« avtomobila. Mi smo z rešitvijo zadovoljni!

Maribor.

Vsak ima v banki denar. Zadnji čas se množijo slučaj, da podjetniki ne izplačujejo delavcem zaslužene mezde z izgovorom, da imajo denar v banki, pa ga ne dobijo ven. Dognali smo, da bi se radi odkrižali plačevanja delavskih mezd s tem izgovorom takšni ljudje, ki še banke od znotraj niti videli niso, kamoli, da bi imeli tam vloženi svoj denar. Dandanes bi se rad že vsak izgovarjal, da ima denar v banki, če noče plačevati svojih dolgov. Delavec, ki živi iz roke v usta, seveda s takimi jalovimi izgovori ne more nasititi žene in otrok in še sam lačen garati podjetniku, ki bi se rad okoriščal še z obrestmi na račun itak mizerno plačanih delavcev. Opozarjamo delavce, da se v nobenem slučaju ne puste odpravljati s takšnimi izgovori, ker za mezde banke vložnikom redno izplačujejo denar, če ga res imajo tam. Ako vam podjetnik odklanja plačilo s takim izgovorom, vam je prosta pot na sodišče, ki bo gospoda že podučilo. Potem se bo tudi takoj izkazalo, koliko denarja ima dotični gospod vložene v banki.

Cela kopica tožb radi nadur je bila te dni rešena pri okrajnem sodišču v Mariboru. Tožitelji-delavci so dobili že izplačane prav lepe tisočake za 50% povišek nadurnega dela, posebno po tekstilnih tovarnah. Samo tekstilna tovarna **Ivana Brauna** je plačala en dan več tisoč dinarjev na nadurah. Ravno tako tudi druge tekstilne tovarne v Mariboru. Eno podjetje je plačalo celo preko 10.000.— Din za nadure v eni seriji tožb. Delavce je zastopal dr. Reisman, tožene tovarnarje pa odvetnika dr. Juvan in dr. Lipold. — Delavci so lahko tega začasnega uspeha veseli, tem bolj, ker jim bo ta denar, na katerega že niso več mislili med delom, posebno sedaj pred zimo prav prišel. Toda istočasno moramo delavce resno svariti, da bi s tem že pozabilo na dolžnosti, ki jih jim nalagajo ti procesi

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 62.—. Dobiva se povsod.

za nadure. Doseženi dinarji nas še ne smejo zadovoljiti. Pravi uspeh tega delavskega gibanja za nadurno delo mora ležati v tem, da se bodo delavci po vseh tovarnah končno že organizirali v svojih strokovnih organizacijah in se v njih podučili vsaj o tem, kako jih ščiti zakon o zaščiti delavstva ter se potem teh določil tudi držali in jih z vsemi močmi branili po geslu »eden za vse, vsi za enega«. Ne smete pozabiti, da bo podjetnik pritrgal zaslužek enemu, jutri drugemu, — danes meni, jutri tebi, ako bo videl, da nima pred seboj organizirane mase delavstva. Pred vsem pa morate čitati svoj delavski list. Ako ga ne moreš plačevati sam, se združita dva, trije in si naročite »Delavsko politiko«, ki Vas bo vedno o vsem potrebnem podučila in Vam svetovala kot najboljši prijatelj. Potem tudi ne bo več treba tožb za nadure.

Samomor železniškega uradnika. V četrtak, dne 5. t. m., se je v bližini postaje Pragersko vlegel na železniško progo blagajnik železniške postaje na Pragerskem Matevž Polanec in tako pričakoval jutranji vlak, ki pripelje iz Maribora. Strojevodja zaradi megle ni opazil samomorilca in je vozil mirno dalje. Kolesa so Polančev truplo grozno razmesarila, tako da je smrt nastopila takoj. Polanec je bil že nekaj dni baje zelo potr. Kaj je gnalo nesrečnega v smrt, pa še ni znano.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 7. novembra ob 20. uri: »Cirkuska princesa«.

Nedelja, 8. novembra ob 20. uri: »Zemlja smehljaja«.

Sobota in nedelja v mariborskem gledališču. »Cirkuska princesa«, Kalmanova zabavna in melodijozna opereta, ki je bila njena letošnja ponovitev sprejeta z velikim odobravanjem, se bo uprizorila v soboto, 7. novembra ob 20. uri. — V nedeljo, 8. novembra, se bo ponovila Leharjeva divna opereta »Zemlja smehljaja«, ki je brezdvomno najboljša operetna uprizoritev poslednjih mariborskih sezon in je bila doslej vsaka njena uprizoritev razprodana do poslednjega kotička.

Riziko dela. Pri delu se je ponesrečil ključavničar Rudolf Falež. Prišel je namreč z levo roko v stroj, ki mu je zmečkal prste.

Sprememba voznega reda na progi Maribor—Selnica. Z današnjim dnem se spremeni vozni red proge Maribor—Selnica v toliko, da odhaja avtobus zjutraj ob 6.15 iz glavnega kolodvora in ob 6.30 iz Glavnega trga. Odhod iz Selnice ob 7.20. Opoldne odhod ob 12. iz glavnega kolodvora in ob 12.15 iz Glavnega trga. Odhod iz Selnice ob 13. uri. — Popoldne odhaja avtobus ob 17.45 iz glavnega kolodvora in ob 18. uri iz Glavnega trga. Odhod iz Selnice ob 18.45. Navedeni vozni čas je veljaven za delavnike, nedelje in praznike.

Hišna preiskava. V prostorih »Delavske politike« in »Volksstimme«, na Ruški cesti 5, se je minuli četrtek popoldne vršila hišna preiskava.

Doznal sem, da se baje razširjajo neki letaki s svojim podpisom, s katerimi se priporoča volilna abstinencija. Izjavljam, da nisem v nikakoli zvezi s temi letaki in da nisem nikogar odvrčal od volilne udeležbe. Eržen Viktor.

Vsled ureditve cestišča Ruške ceste ostane ista med Kralja Petra trgom in Črtomirovo ulico od 5. nov. t. l. do nadaljnjega za vozovni promet zaprta.

Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, drobnarije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, kozmetike. Najnižje cene!

SREČKE državne razredne loterije se dobe sedaj tudi v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg 6. Sodrugi, tam jih kupujte!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Celje.

Nedeljski počitek in celjski brivci. Dosedaj je bilo v Celju uzuelno, da so bile brivnice v poletnem času v nedeljah dopolne odprte z ozirom na precejšen tujski promet. Pozimi so pa imele uveden popolni nedeljski počitek. Večina mojstrov je tudi letos, čim je nastopila jesen, zopet uvedla nedeljski počitek. Temu staremu običaju je pa postala nezvesta četvorica ali petorica brivskih mojstrov, ki so že imeli predzadnji dve nedelji odprte brivnice. V oči gled te konkurenci so tudi ostali brivski mojstri, boje se za svoje stranke, začeli razmišljati, da bi tudi oni sledili vzgledu svojih, ne preveč solidarnih, tovarišev. Iz razgovorov, ki so jih imeli med seboj, je bilo doznati, da bo večina brivnic že prihodnjo nedeljo odprta. Kdor pozna celjski teren, mora vedeti, da so se za princip nedeljskega počitka vršile v Celju že jako ljute borbe med podružnico Saveza privatnih nameštenikov in med celjskimi trgovci, ki so istotako hoteli slediti vzgledu nekaterih okoliških trgovcev, ki so odpirali trgovine tudi ob nedeljah. Za pokret nameščencev in delavcev v Celju, ki je dosegel nedeljski počitek šele po ljutih borbah, je ta princip svetinja, katere ne bo pustil kar takole omadeževati. Z ozirom na nevarnost odprave nedeljskega počitka so se pretekli ponedeljek sestali delegati vseh naših delavskih strokovnih organizacij, skupaj z nameščenci in brivskimi pomočniki, ki so to vprašanje temeljito preštudirali ter sklenili z vsemi sredstvi postaviti se v bran. Zaenkrat je seja sklenila izdati na vse brivske šefe okrožnico, v kateri se jim sporoči, da bodo strokovne organizacije priporočale svojim članom, naj zahajajo le v one brivnice, ki imajo uveden nedeljski počitek. Če bo in v koliko bo ta okrožnica zalegla in kako

se bodo stvari razvijale naprej, bomo prihodnjič poročali.

Sprememba občinskih davščin v občini Celje. Z odlokom finančnega ministrstva in glasom dopisa banske uprave celjska mestna občina v poslovnem letu 1932 ne sme več pobirati najemniškega vinarja, vodarine in kanalske pristojbine. Vodarina se bo odslej pobirala od porabe vode in zato so bili v hiše montirani te dni vodomeri.

Življenje in umiranje v Celju. V Celju je umrlo v preteklem mesecu 41 ljudi, rojenih je bilo 52 ter poročenih 13 parov.

Petje na grobovih. Kakor običajno, je tudi letos zapela Svoboda na pokopališčih par pesmi. Ob 3. uri so zapeli pevci na okoliškem pokopališču dve pesmi, in sicer: Mirno spavaj in Nagrobno koračnico. Ob 4. uri popoldne so pa na mestnem pokopališču zapeli isti dve pesmi. Pod vodstvom g. Preglja se »Svoboda« res lepo razvija.

Pobesnel vol. Franc Simenc s Klanca pri Doberni je vpregel vola v voz. Nenadoma je vol pobesnel ter zabodel nič hudo slutečega Simenca. Prizadejal mu je znatno rano na stegnu. Pomoč mu je nudila celjska bolnica.

Ribnica na Pohorju.

Razglas industrijalca inž. Lenarčiča o nadurah.

Inž. Milan Lenarčič, veleposestnik v Josipdolu in lastnik industrijskega podjetja granitnega kamnoloma v Ribnici na Pohorju, je izdal 9. oktobra t. l. delavstvu sledeči razglas:

»Delavstvu se obznanja, da bode podjetje predvidoma prisiljeno poslužiti se njemu pristojne pravice ter obračunavati splatilo v znesku, ki odpade na 8-urni delovni čas brez pribitka za več kot 8-urno delo.

Josipdol, dne 9. okt. 1931.

Inž. Milan Lenarčič,
vleposestvo Josipdol, granitni kamnolomi
Ribnica na Pohorju.«

Sicer je slovenščina tega »razglaša« nacionalnega podjetnika tako čudovita, da navaden zemljan težko razluči jedro. Posebno Lenarčičevi delavci ne vedo, kaj jim je hotel g. Lenarčič s tem »obznanilom« povedati. Zdi se pa, da je hotel tudi g. inž. Milan Lenarčič s tem razglasom razveljaviti prisilno določilo § 10 zakona o zaščiti delavstva, ki določa, da se mora plačati s 50%-nim poviškom nadurno delo v industrijskih podjetjih, kot je Lenarčičev granitni kamnolom. Te moči in pravice pa seveda g. Lenarčič zaenkrat še nima in lahko on »splati« o nadurnem delu obračunava kakor ga je mila volja, delavci pa si bodo poiskali plačilo 50%-nega pribitka za nadurno delo pri sodišču, če ga bo g. Lenarčič samo »obračunaval«, ne pa tudi izplačal. Toliko pravočasno v vednost g. inž. Lenarčiču z ozirom na njegovo »obznanilo« z dne 9. oktobra 1931.

Brezno.

Tožbe za nadure proti »Granitolomu«. Zadnjič smo poročali, da je okrajno sodišče v Marenbergu obsodilo industrijsko podjetje »Granitolom« Res in Drug na plačilo 50% poviška za nadurno delo nekemu delavcu, katerega je odpustilo iz službe. Proti tej sodbi se je podjetje »Granitolom« pritožilo po advokatu dr. Politeu iz Zagreba na okrajno sodišče v Mariboru. Med tem pa je vložilo proti »Granitolomu« tožbe za nadure še več drugih delavcev in je bilo podjetje »Granitolom« že zopet v enem slučaju obsojeno na plačilo 50% poviška. V teku pa je še par tožb delavcev proti »Granitolomu« za nadure in se bo razprava vršila še ta mesec. O poteku bomo poročali. Vse delavce zastopa odvetnik dr. Reisman iz Maribora. Zanimivo je, da sta lastnika tega podjetja g. Res iz Zagreba in g. Zapečnik, žel. uradnik v Breznu.

Razno.

Bivša cesarska gledališča na Dunaju se naj zapro — tudi graško univerzo imajo v načrtu. Kaj bi neki rekel pokojni avstrijski kajzer Franc Jožef, ko bi vedel, kako neusmiljeno podirajo razne institucije, ki so nosile »K. K.« — K. K. Hofoper, K. K. Burgtheater, K. K. Universität. — Vse to se danes maja v svojih temeljih. Namreč, stara graška univerza ni več varna pred zaprtjem. Tudi ministrstva nameravajo, radi štednje, vsa strpati v eno palačo, kar sicer ne bi bilo največje zlo. Starim dunajskim purgarjem to nikakor ne gre v glavo, da bi se slavna dvorna gledališča moglo zapreti. Tudi Gradčani so zelo razburjeni za svojo univerzo, ki ima veliko preteklost ter zgodovino največjih pretepev za nacionalizem v stari Avstriji.

Jama se je podrla na raziskovalce. Pri Kapfenbergu se nahaja jama, kakršnih je mnogo v gorovju. Pred kratkim se je podala v jama večja družba raziskovalcev. V trenutku, ko je družba prispela v njo, se je podrla stena ter zaprla raziskovalcem izhod. Ker raziskovalcev ni bilo tekom noči domov, se je napolnila ekspedicija na lice mesta. Toda zasuti so se do drugega jutra sami rešili.

Poroke nazadujejo v Nemčiji. Na Pruskem v Nemčiji je bilo v zadnjem četrtletju 99.346 porok lani, letos pa jih je bilo v minulem četrtletju 91.001. To je mnogo. Zniževanje mezd in nezaposlenost bo to število še bistveno izpremenilo, kar je naravno, ker danes rodbine od zraka še ne morejo živeti.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno.

Pazite se pred ponaredbami!

**Pristopajte k
zadrugi**

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak delavec,
delavka naj smatra za svojo dolžnost da
bo član te delavske zadruge.

**Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inseren-
tih.**

**Za šolo kupujemo samo na
Slomškovem trgu štev. 6.
Ljudska tiskarna Maribor.**

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.**

**Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!**

**Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesečni odpovedi.**